

از مقدمه‌ها

حسین جنتی

مجموعه آموزش مقدمات شعر

فهرست

- جهان بینی و اندیشه / ۱۳
- سلیقه و پسند / ۳۳
- نسبت مخاطب و شاعر / ۳۹
- صحیح خوانی / ۴۳
- مضمون / ۴۹
- زبان شعر / ۵۹
- مقدمات علم عروض / ۶۵
- تقطیع (قسمت اول) / ۷۱
- تقطیع (قسمت دوم) / ۷۵
- اختیارات شاعری و قوانین ثابت عروض (قسمت اول) / ۷۹
- افاعیل عروضی / ۸۵
- اختیارات شاعری و قوانین ثابت عروض (قسمت دوم) / ۹۱
- دو بازی جذاب و آموزنده / ۱۰۱

نگاهی به برخی از صنایع ادبی (بدیع) / ۱۱۱

توضیحاتی درباره‌ی قافیه / ۱۳۳

جهان بینی و اندیشه

تاریخ ادبیات ما نشان داده است که در قضاوت خویش بیش از قوت شعر به نوع نگاه و اندیشه‌ی شاعران امتیاز داده است این نخستین نکته‌ای است که در شعر معاصر ما در حال فراموشی‌ست، در بین شاعران نامدار ما در گذشته‌ی شعر پارسی هستند کسانی که در قیاس با دیگر شاعران، به لحاظ «بهره مندی از عناصر زیبایی سخن» در رتبه‌های پایین‌تری قرار می‌گیرند اما بخاطر اندیشه‌های متعالی شان در شعر در تراز برجستگان و بزرگان آمده‌اند و گاه از ارکان شعر پارسی شناخته می‌شوند مثلاً عطار نیشابوری و مولانا جلال‌الدین بزرگ در قیاس با شعر حافظ و سعدی به لحاظ رتبه‌ی هنری و معیارهای ادبی قطعاً امتیاز چشمگیری نخواهند داشت اما جهان‌اندیشه‌ی این بزرگان قاضی تاریخ و هیات منصفه‌ی توده‌های اهل اندیشه را ناچار به

پذیرفتن ایشان در جرگه‌ی بزرگان ادب پارسی کرده است. شاعر پیش از دانستن وزن و قافیه و آرایه می‌بایست اهل تفکر و تعمق در جهان باشد، و الا گفتن آن‌چه همه‌ی مردم می‌دانند در قالب وزن و قافیه آب در هاون کوبیدن است و عمر سوختن؛ اما این جهان اندیشه یا جهان بینی از کجا می‌آید؟ آیا همه‌ی اندیشمندان شاعر، از زمان تولد انسان‌های خاصی بوده‌اند و باید بزرگی فکر و اندیشه‌ی افراد را مرهون سرنوشتِ آنان دانست یا می‌شود در «اهل اندیشه بودن» دخیل بود؟

البته با تقسیم این موضوع به دو بخش، دست کم تحلیل آن را می‌توان ساده کرد، یعنی بگوییم: بخشی از «متفکر بودن»، ذاتی‌ست و بخشی از آن اکتسابی.

در آموزه‌های اخلاقی و دینی سفارش‌های زیادی در مورد آداب تربیت فرزند و حتی پیش از تولد و انعقاد نطفه وجود دارد که صرف نظر از پذیرفتن یا رد این سفارشات بر مبنای اعتقاد و علم، می‌شود کمی درباره‌ی آن فکر کرد. امروز دانشمندان زیادی نیز درباره‌ی «تاثیر اجتماع و جغرافیا و محیط» در رفتار و کنش‌های انسان مطلب نوشته‌اند و به تحقیق و بررسی پرداخته‌اند، خلاصه این‌که بسیاری معتقدند که سلسله‌ای از رفتارها و تفکرات از طریق پدر و مادر به فرزندان منتقل می‌شود و تا پیش از سنین «ممیزی» و کفایت، انسان‌ها در حال دریافت اطلاعات گوناگون از اطراف خویش هستند بی آن‌که در آن بیاندهند!